

"Excellence in education is when we do everything that we can to make sure they become everything that they can."
-Carol Ann Tomlinson

Η Διαφοροποιημένη Διδασκαλία είναι φιλοσοφία της εκπαίδευσης, η οποία αναγνωρίζει τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών και αναλαμβάνει την ευθύνη για τη διασφάλιση ότι όλοι οι μαθητές λαμβάνουν κατάλληλες ευκαιρίες μάθησης, καθώς και την ανατροφοδότηση που ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους.

(Tomlinson, 2000)

Διαφοροποιημένη διδασκαλία

Δρ. Παπαδημητρίου Άρτεμις Σ.Ε.Ε ΠΕ60
ΠΕΚΕΣ Θεσσαλίας
8-9-22

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ Δ.Δ

«**Διαφοροποιημένη διδασκαλία** είναι μια φιλοσοφία διδασκαλίας η οποία βασίζεται στην αρχή ότι οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να **προσαρμόζουν την διδασκαλία τους** στις διαφορετικότητες των μαθητών/τριών.

Αντί να εφαρμόζουν το Α.Π. με τον ίδιο τρόπο για όλους τους/τις μαθητές/τριες, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να τροποποιούν την διδασκαλία τους ώστε να ανταποκρίνονται στα **διαφορετικά επίπεδα ετοιμότητας των μαθητών/τριων**, στους **διαφορετικούς τρόπους που μαθαίνουν** και στα **διαφορετικά ενδιαφέροντα**.

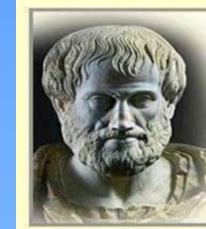
Επομένως, ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει εκ των προτέρων διαφορετικούς τρόπους για να βοηθήσει τον/την μαθητή/τρια να κατανοεί και να δείχνει ότι έμαθε»

Carol Ann Tomlinson

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

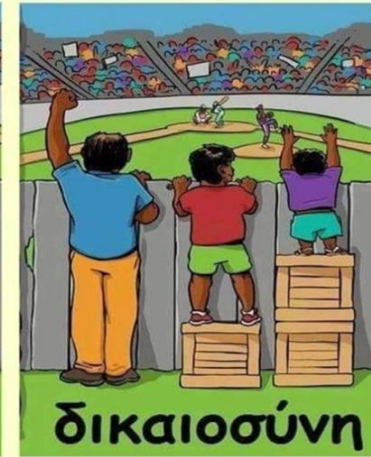
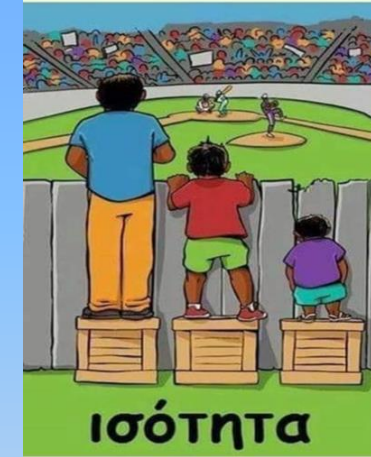
- Τρόπος σκέψης για τη διδασκαλία και τη μάθηση που ξεκινά από τη θέση ότι η διδασκαλία πρέπει να αρχίζει από το σημείο στο οποίο βρίσκονται οι μαθητές, παρά να στηρίζεται σε ένα προκαθορισμένο σχέδιο δράσης, το οποίο αγνοεί την ετοιμότητα, το ενδιαφέρον και το μαθησιακό προφίλ του μαθητή
- Θα πρέπει να γίνει αντιληπτή ως μέθοδος διδασκαλίας, η οποία βασίζεται και αντιμετωπίζει τους μαθητές ως βιογραφίες και όχι ως κόπιες της ίδιας εικόνας...

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Δεν υπάρχει τίποτα πιο άνισο από την ίση μεταχείριση των ανίσων.

Αριστοτέλης

Ισότητα

Δικαιοσύνη

Αντιμετωπίζει τους/τις μαθητές/τριες με διαφορετικά μαθησιακά προφίλ ως παιδιά ικανά να μαθαίνουν με διαφορετικούς τρόπους - και όχι ως παιδιά περιορισμένων ικανοτήτων

Αποδέχεται ως «πλεονέκτημα» - και όχι ως εμπόδιο - τις ποικίλες οικογενειακές και κοινωνικοπολιτισμικές εμπειρίες των μαθητών/τριών

Αξιοποιεί τις διαφορετικές εμπειρίες των μαθητών/τριών στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας και τους/τις δίνει την ευκαιρία να τις μοιραστούν με τους άλλους, εξασφαλίζοντας οφέλη για όλους/ες

Η
Διαφοροποιημένη
παιδαγωγική
προσέγγιση

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ⁶

Όλοι μας μαθαίνουμε με **διαφορετικό τρόπο** αυτό που είναι **σημαντικό** για μας.

Κατασκευάζουμε τη νέα γνώση στηριζόμενοι στην **προηγούμενη**.

Η μάθηση λαμβάνει χώρα **υποκειμενικά** αλλά κυρίως μέσα από την **κοινωνική αλληλεπίδραση**.

Μαθαίνουμε όταν αποδεχόμαστε τους **στόχους** ως **ενδιαφέροντες** και **επιτεύξιμους** για μας.

Η επιτυχής μάθηση περιλαμβάνει τη **χρήση στρατηγικών** που και αυτές **μαθαίνονται**.

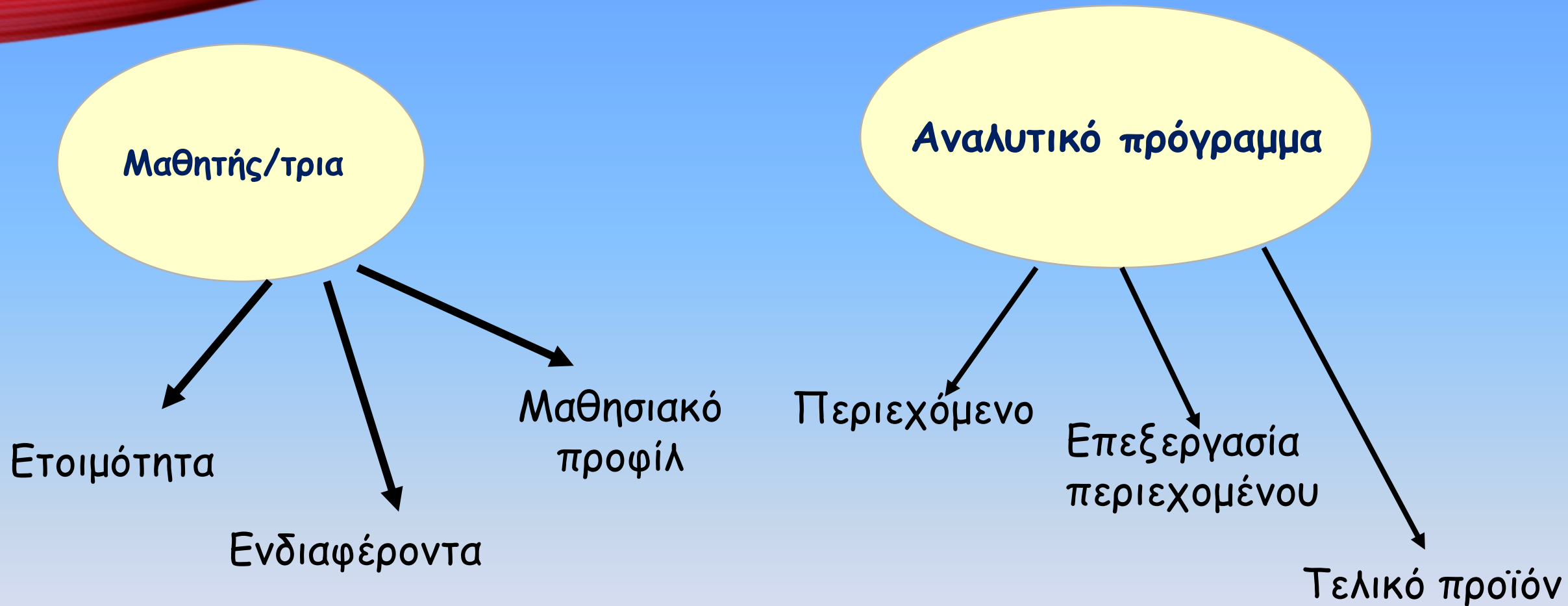

Ένα θετικό **συναισθηματικό κλίμα** ενισχύει την μάθηση.

Γιατί διαφοροποιημένη παιδαγωγική;

- Όλες οι τάξεις ήταν και είναι **ανομοιογενείς**.
- Η μάθηση είναι μια **ατομική** και ταυτόχρονα **συλλογική** διαδικασία.
- Οι δύο παραπάνω παραδοχές μας οδηγούν στη **διαφοροποιημένη παιδαγωγική**, η οποία ιδιαίτερα στο σημερινό κοινωνικοπολιτισμικό περιβάλλον, είναι αναγκαίο να προταθεί ως κεντρικός άξονας της εκπαιδευτικής διαδικασίας

ΣΤΗ Δ.Δ. ΛΑΜΒΑΝΟΥΜΕ ΥΠΟΨΗ:

Ο/Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

Ασκεί αυτοκριτική στην πορεία της διδασκαλίας με τρόπο που να λαμβάνει ανατροφοδότηση και να διαφοροποιεί την εργασία του αποτελεσματικότερα.

Η Tomlinson (1999) τονίζει **πως επιτυχημένη διδασκαλία** δεν είναι αυτή που κρατά τους/τις μαθητές/τριες **απασχολημένους/ες**, αλλά μια διδασκαλία που βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να αναπτύξουν **περαιτέρω βασικές δεξιότητες και έννοιες**.

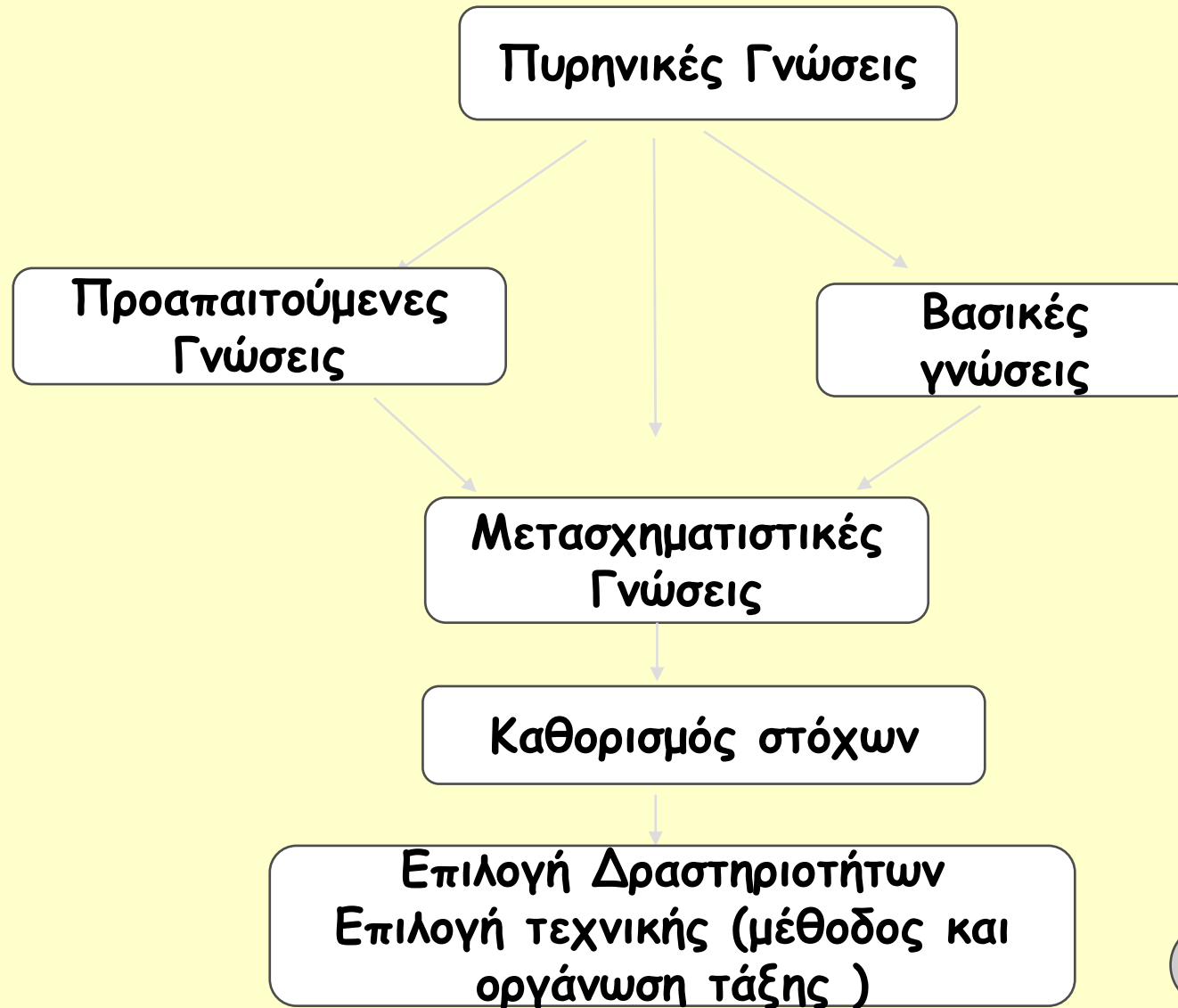
Μακροχρόνιος Προγραμματισμός

Βραχυχρόνιος Προγραμματισμός

Εβδομαδιαίος Προγραμματισμός

Ημερήσιος Προγραμματισμός

ΜΟΝΤΕΛΟ: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΟΥΤΣΕΛΙΝΗ Μ. (2006)

Καθορισμός Σκοπού
ενότητας και
μαθήματος.

Τι πρέπει να μάθουν
όλοι οι
μαθητές/τριες από
το συγκεκριμένο
μάθημα

Τα πρώτα βήματα στη Δ.Δ.

Προετοιμασία

- **1.Γνωρίζω τους μαθητές μου**
αξιολόγηση για μαθησιακό επίπεδο, ενδιαφέροντα, μαθησιακό προφίλ
- **2.Ετοιμάζω το διδακτικό μου οπλοστάσιο**
άμεση διδασκαλία, μάθηση μέσω εξερεύνησης, συνεργατική μάθηση, στρατηγικές μάθησης
- **3.Βρίσκω, οργανώνω, προσδιορίζω εναλλακτικές διδακτικές δραστηριότητες**
ομάδες μάθησης, γραφικοί οργανωτές,...
- **4.Προσδιορίζω τους τρόπους αξιολόγησης**
κάρτες, κείμενα, πολλαπλής επιλογής, σωστό/λάθος, αναλογίες, κατάλογοι αυτοαξιολόγηση, ετεροαξιολόγηση

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Εργασίες με νόημα

Ευέλικτη ομαδοποίηση

Διαρκής αξιολόγηση

Ποιοτικά ΑΠΣ

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διαφοροποιούν

Κοινότητα εργασίας

Περιεχόμενο

Διαδικασία

Προϊόν

Περιβάλλον

Σύμφωνα με των μαθητών τα...

Ετοιμότητα

Ενδιαφέροντα

Μαθησιακό προφίλ

Μέσα από μια ποικιλία διδακτικών στρατηγικών

εννοιολογικοί χάρτες... κύβοι... τρίλιζα... μαθησιακά συμβόλαια... πάζλ... κέντρα μάθησης... ανεξάρτητη μελέτη... άγκυρες... κάρτες απάντησης... κάρτες εξόδου.17 κτλ...

(Tomlinson, 1999)

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΟΥΜΕ.....

Το περιεχόμενο: αφορά αυτό που το Πρόγραμμα Σπουδών προτείνει να προσεγγίσουν οι μαθητές/τριες

Τη διαδικασία: αφορά στη μεθοδολογία και το είδος των δραστηριοτήτων που επιλέγονται για την προσέγγιση κάποιου περιεχομένου.

Το μαθησιακό περιβάλλον: αφορά στις ευκαιρίες που δίνονται από το περιβάλλον για διαφορετικούς τρόπους εργασίας.

Το αποτέλεσμα: αφορά στις ευκαιρίες που παρέχονται στους μαθητές/τριες να δείξουν, να εφαρμόσουν ή να παρουσιάσουν αυτά που κατάκτησαν (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις), με εναλλακτικούς τρόπους

**ΕΙΚΟΝΑ ΤΑΞΗΣ ΠΟΥ
ΕΦΑΡΜΟΖΕΙ
ΔΙΑΦΟΡΟΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ**

Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού

Διαμεσολαβητής/τρια

Εκπαιδευτικός- ερευνητής/τρια

Ικανός-ή να «ακούει» και να «βλέπει»

Ικανός/ή να αναστοχάζεται

Ευέλικτος/η στη διαχείριση του χρόνου

Ευέλικτος/η σε σχέση με μαθησιακές επιδιώξεις

Πεπεισμένος/η για τη διαδικασία και όχι για τα μαθησιακά αποτελέσματα

Ευέλικτος/η και ανοιχτός/ή στον χειρισμό του λάθους

Επαναπροσδιορισμός
του ρόλου

«Είναι εφικτό αυτό;»

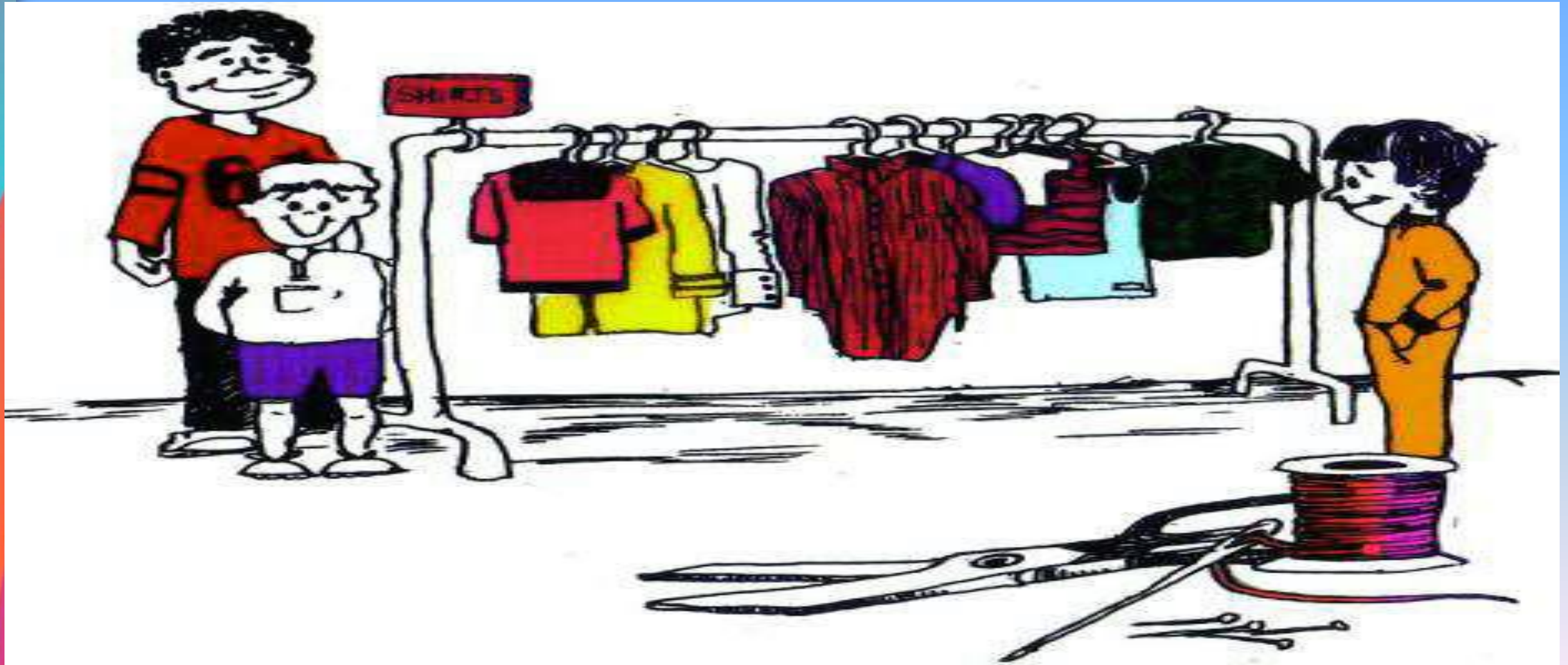
Οι εκπαιδευτικοί δεν είναι δυνατό να διαφοροποιούν συνεχώς κάθε στοιχείο της διδασκαλίας μας για κάθε μαθητή.

Αυτό θα κατέστρεφε τη δυναμική της τάξης.

Είναι όμως απαραίτητο να προσφέρουμε αρκετά συχνά ποικιλία προσεγγίσεων ώστε να καλύπτουμε τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών/τριων

CAROL ANN TOMLINSON

ΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΣΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥΣ ...

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΜΑΔΑΣ «ΕΓΩ ΚΑΙ ΕΣΥ ΓΙΝΟΜΑΣΤΕ ΕΜΕΙΣ»

- Η σύσταση των ομάδων ξεκινάει από τη μικρότερη δυνατή ομάδα, που είναι το ζευγάρι και στη συνέχεια διευρύνεται σε τετράδες, οι οποίες αποτελούνται από δύο υπάρχοντα ζευγάρια. Στην τελική φάση, οι τετράδες παρουσιάζουν στην ολομέλεια (Γιώτσα, 2012, 2014, 2015, Πολέμη Τοδούλου, 2010).
- Ο σχηματισμός των ομάδων πρέπει να γίνει με κριτήριο την μη οικειότητα μεταξύ των ατόμων και την όσο το δυνατόν λιγότερη αλληλεπίδραση μεταξύ τους μέχρι την στιγμή που γίνεται η βιωματική άσκηση.

Στρατηγικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

- Ευέλικτη ομαδοποίηση και εργασία σε ομάδες
- Think-Pair-Share (Σκέψου- Συνεργάσου-Μοιράσου)
- Τοίχος Γκράφιτι
- Jigsaw
- Σχεδιασμός με βάση τα ενδιαφέροντα
- Διαβαθμισμένες δραστηριότητες
- Διαφοροποιημένες ερωτήσεις
- Τρίλιζα (Think - Tac - Toe)
- Frayer model
- Σκαλωσιά/Scaffolding

**Εκπαιδευτικό σενάριο:
«Γνωρίζω την γειτονιά μου»**

Διαφοροποίηση ως προς τη μαθησιακή ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα και τις προτιμήσεις των μαθητών

Γνωστικά αντικείμενα: Φυσικό και Ανθρωπογενές περιβάλλον, Γλώσσα, Μαθηματικά, Φυσικές Επιστήμες, Τέχνες,

**Τάξη: Νηπιαγωγείο-
Δημοτικό**

Τοίχος Γκράφιτι

Διαφοροποιεί ως προς τη διαδικασία και την ετοιμότητα.

Πρόκειται για έναν κοινό χώρο γραφής μεγάλο φύλλο χαρτιού ή ο πίνακας της τάξης όπου οι μαθητές μπορούν να καταθέσουν την ατομική τους σκέψη δημιουργώντας ένα τοίχο γκράφιτι με συνθέσεις όλης της τάξης που αποτυπώνει τη συλλογική μαθησιακή πορεία της τάξης.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΚΑΛΩΣΙΑΣ (SCAFFOLDING) ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Διαφοροποίηση ως προς το περιεχόμενο.

Κάθε ομάδα εργάζεται σε διαφορετικό κομμάτι του χάρτη.

Διαφοροποίηση ως προς τη διαδικασία (χρησιμοποιούν διαφορετικά υλικά για τις μετρήσεις)

Διαφοροποίηση ως προς τη μέθοδο διδασκαλίας και μάθησης.

Στρατηγικές σκαλωσίας (Scaffolding)

Ο εκπαιδευτικός υποστηρίζει τον μαθητή κάθε ομάδας που χρειάζεται τη βοήθειά του μέχρι να επιτύχει το προσδοκώμενο αποτέλεσμα:

- αναφέρεται σε προηγούμενη γνώση - σύνδεση με την καθημερινότητα («Από πού το ξέρουμε αυτό;»)
- δείχνει (μοντέλο χάρτη)
- δίνει χρόνο στους μαθητές για δομημένες συζητήσεις (think - pair - share)
- διδάσκει το λεξιλόγιο από πριν (π.χ. με εικόνες)
- χρησιμοποιεί οπτικά βοηθήματα (π.χ. γραφικούς οργανωτές).

Τα παιδιά αναπαριστούν στην αυλή, τα αποτελέσματα των μετρήσεων στον χάρτη με όποιον τρόπο επιλέξουν (μεταφορικά μέσα, κούκλες, ζώα, bee bot)

FRAYER MODEL

- Αποτελεί ένα μέσο γραφικού οργανωτή που παρέχει τη δυνατότητα στα παιδιά να περιγράψουν μια λέξη/ έννοια με τέσσερις διαφορετικούς τρόπους που περιβάλλουν την κεντρική λέξη/έννοια/ιδέα.
- Σε κάθε ομάδα δίνεται το Φύλλο εργασίας με το πρότυπο καταγραφής Frayer Model. Η ομάδα έχει την επιλογή να γράψει/ ζωγραφίσει στο Φύλλο εργασίας ή να χρησιμοποιήσει εκτυπωμένες εικόνες για να συμπληρώσει τα πεδία.

Ορισμός – Ζωγραφιά

Γειτονιά

**Παραδείγματα (τι έχει
μια γειτονιά)**

**Χαρακτηριστικά (πόλης,
χωριού, μεγαλούπολης)**

Μη παραδείγματα

Προσέγγιση της έννοιας Γειτονιά μέσω του μοντέλου Frayer

Ορισμός

Δημοκρατία είναι το πολίτευμα όπου ο λαός αποφασίζει τους ανθρώπους οι οποίοι θα κυβερνήσουν τη χώρα.

Χαρακτηριστικά

Όχι εξουσία σε ένα άτομο
Ελεύθερες εκλογές
Αποφασίζει η πλειοψηφία
Όλοι οι πολίτες μπορούν να παίρνουν μέρος στη κυβέρνηση του κράτους

Δημοκρατία

Αρχαία Αθήνα
Ελλάδα
Γαλλία
Γερμανία
Αγγλία

Παραδείγματα

Κίνα
Νότια Κορέα

Μη παραδείγματα

ΜΙΑ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΔΩΣΟΥΜΕ ΤΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΝΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΟΥΝ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΛΕΞΗ/ΕΝΝΟΙΑ.

Ορισμός

Σπίτι στην εξοχή που έχει χωράφια και βοσκοτόπια για καλλιέργεια και για την εκτροφή ζώων.

γεωργία
κτηνοτροφία

Παράδειγμα

Χαρακτηριστικά

Εκεί παράγονται τρόφιμα όπως κηπευτικά κρέας γαλακτοκομικά πουλερικά και άλλα βασικά προϊόντα

βιομηχανία
εργοστάσιο

Μη παραδείγματα

?

«ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ»

Στη δραστηριότητα αυτή διαφοροποιείται:

ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ (είδη προσκλήσεων),

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (διαβαθμισμένες δραστηριότητες, καθοδηγούμενες ερωτήσεις, παρέχει διαφορετικά επίπεδα υποστήριξης ο εκπαιδευτικός),

ΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ (εκφράζουν το περιεχόμενο της πρόσκλησης με διαφορετικούς τρόπους).

Διαφοροποίηση ως προς τα υλικά, ετοιμότητα, ενδιαφέροντα και προτιμήσεις.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΓΛΩΣΣΑ «ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ»

Τα παιδιά καλούνται να επεξεργαστούν με την εκπαιδευτικό τους πιθανούς τρόπους πρόσκλησης ατόμων με αφορμή κάποιου γεγονότος και κατ' επέκταση στη δημιουργία προσκλήσεων. Αναφορικά με το συγκεκριμένο παράδειγμα, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι το περιεχόμενο της διδασκαλίας αφορά:

1. διαφορετικά είδη προσκλήσεων (γάμο, βάφτιση, γενέθλια, παρουσίαση βιβλίων, μουσική παράσταση, σχολική γιορτή, θέατρο, εγκαίνια, πρόσκληση σε γεύμα, πρόσκληση των γονέων στο σχολείο ή ακόμα και πρόσκληση των μαθητών μιας άλλης τάξης στη δική μας), διαφορετικούς τρόπους προσκλήσεων (γραπτά ή προφορικά, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή έντυπου ταχυδρομείου, μέσω τηλεφώνου ή κατ' ιδίαν).

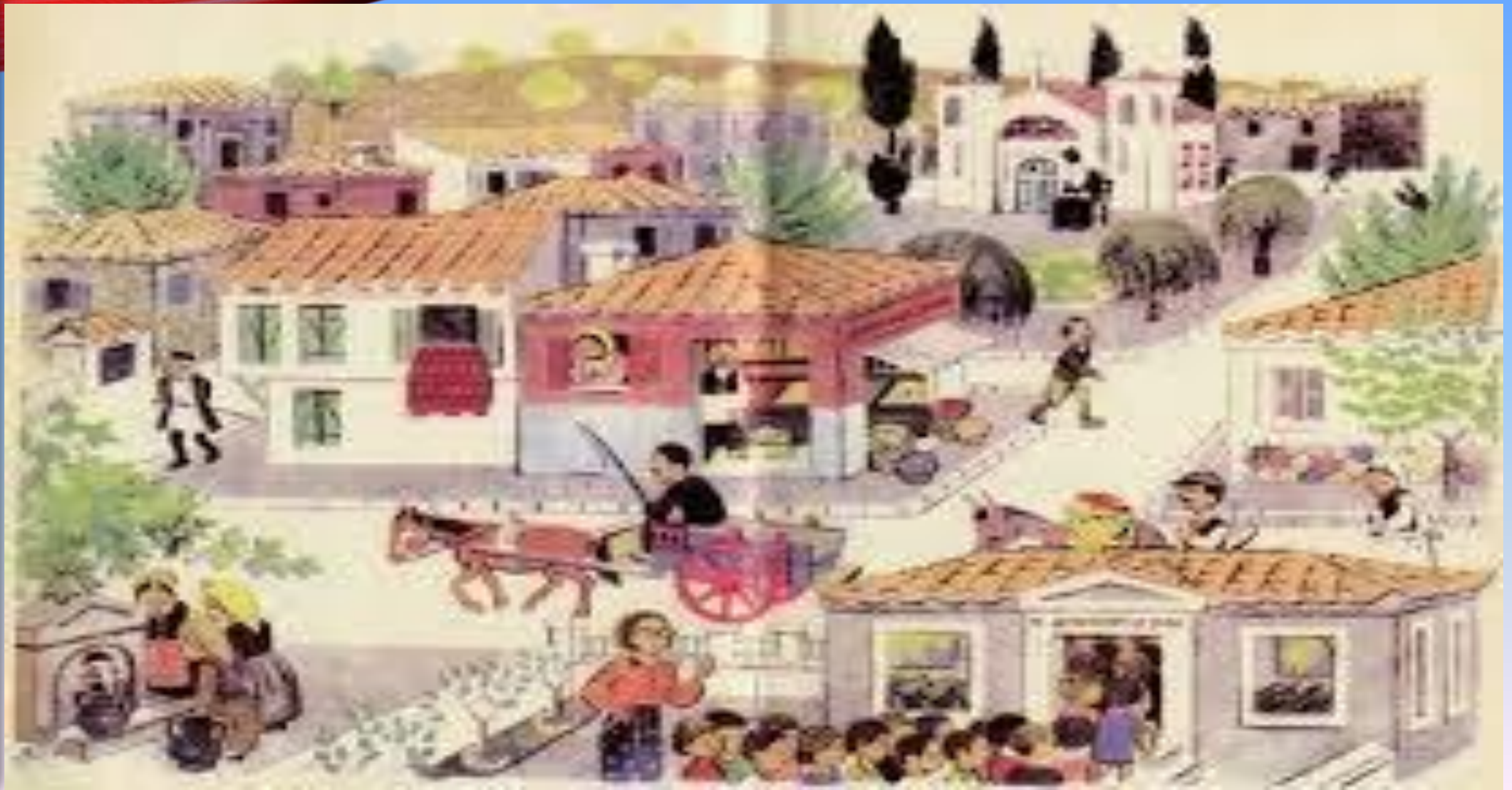

2. Ο Εκπαιδευτικός δίνει την ευκαιρία σε όλα τα παιδιά να καταθέσουν τα προσωπικά τους βιώματα, να μην ακουστούν μόνο αυτά της κυρίαρχης ομάδας και να μην περιοριστούν σε ορισμένα μόνο και συγκεκριμένα γεγονότα πρόσκλησης (όπως είναι τα γενέθλια) ή αποκλειστικά σε κάποιο συγκεκριμένο είδος αυτής π.χ. γραπτή πρόσκληση, δεδομένου ότι κάποια παιδιά μπορεί να μην διαθέτουν την αντίστοιχη εμπειρία- βίωμα (εορτασμός γενεθλίων, διανομή γραπτών προσκλήσεων σε γενέθλια).

Μαθησιακή περιοχή: Γλώσσα «Δημιουργία Προσκλήσεων»

- Σε δεύτερη φάση εστιάζουν στις πληροφορίες που μπορεί να περιλαμβάνει μία πρόσκληση (γεγονός, τόπος, ημερομηνία, ώρα, διεύθυνση).
- Όσον αφορά την προσέγγιση του συγκεκριμένου στόχου είναι σημαντικό να επιτρέψουμε στα παιδιά να εκφράσουν το περιεχόμενο της πρόσκλησης με διαφορετικούς τρόπους (να το γράψουν, να το ζωγραφίσουν, να το πουν προφορικά, να το δραματοποιήσουν, να αναπαραστήσουν τηλεφωνική πρόσκληση κ.α. ανάλογα με τις εμπειρίες τους και τα ενδιαφέροντά τους).

«Τρύλιζα - Think-Tac-Toe»

Ενδεικτικό παράδειγμα αξιοποίησης της στρατηγικής «Τρύλιζα»

Γλωσσική

1^η ομάδα: Δώσε διαφορετικούς τίτλους στην εικόνα ή περιέγραψε τι βλέπεις ή πες ή γράψε μια ιστορία...

Λογικομαθηματική Μαθηματική

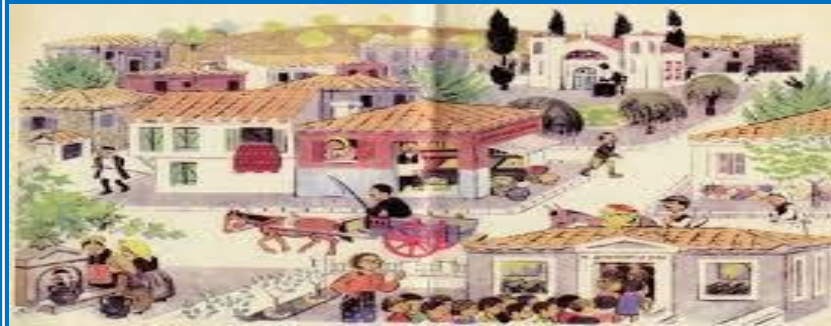
2^η: Σχεδίασε τη διαδρομή του ανθρώπου στην εκκλησία και στο σχολείο και μέτρησε τις αποστάσεις.

Κινησθητική

3^η: Προσπάθησε να αναπαραστήσεις εικόνες από τη γειτονιά με το σώμα.

Οπτιχωρική

Επίλεξε όποιο υλικό επιθυμείς και κατασκεύασε ένα κολάζ με θέμα τη γειτονιά (π.χ. με πλαστελίνη, γκοφρέ χαρτί, γλωσσοπίεστρα)

Ψηφιακή

Αναζήτησε φωτογραφίες στο διαδίκτυο με θέμα τη γειτονιά και δημιούργησε μία παρουσίαση ή ένα βίντεο

Συναισθηματική νοημοσύνη

Παρατήρησε τη λίστα με τα σύμβολα των συναισθημάτων και αναγνώρισε ένα θετικό και ένα αρνητικό συναίσθημα για να περιγράψεις τα συναισθήματα των ηρώων της ιστορία που διαβάσαμε π.χ «Το βρωμοχώρι» της Ζαραμπούκα.

Μουσική

Δημιούργησε ένα τραγούδι με θέμα τη γειτονιά με μουσική επένδυση π.χ ραπ

Ενδοπροσωπική Νοημοσύνη

Να φτιάξεις ένα βιβλίο με ζωγραφιές που αναπαριστούν την εξέλιξη της γειτονιάς μέσα στο χρόνο.

THINK-TAC-TOE (ΤΡΙΛΙΖΑ) ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Δημιουργήστε μία αφίσα για να παρουσιάσετε την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος.

Πρόβλεψε τι θα μπορούσε να συμβεί εάν δεν υπήρχε ανακύκλωση.

Γράψτε ένα άρθρο σε μια εφημερίδα σχετικά με το πότε και το γιατί ξεκίνησε η Ημέρα για το Περιβάλλον.

Φτιάξτε μία συλλογή με ποιήματα για την ημέρα της γης.

Σκέψου έναν τρόπο εξοικονόμησης ενέργειας και δοκίμασέ τον στο σπίτι. Κατέγραψε τις ενέργειές σου για πέντε ημέρες.

Δημιουργήστε ένα διόραμα (τρισδιάστατη παρουσίαση) ενός ιδανικού περιβάλλοντος στον τόπο σας.

Γράψτε ένα γράμμα σε ένα φίλο σας για τον πείσετε για την αξία της ανακύκλωσης.

Καταγράψτε τα αντικείμενα που πετάτε καθημερινά. Επιλέξτε ένα από αυτά, όπως κουτιά από γάλα, πλαστικές σακούλες κλπ. και δημιουργήστε έναν οδηγό για άλλες χρήσεις.

Think-Tac-Toe (Τρίλιζα) με θέμα ένα λογοτεχνικό κείμενο/διήγημα

Σχεδιάσε μία μάσκα ενός χαρακτήρα του διηγήματος που σας τράβηξε την προσοχή. Φορέστε την και απαγγείλετε έναν μικρό μονόλογο που συνδέεται με τον ρόλο του μέσα στο διήγημα.

Συνθέστε ένα εισαγωγικό τραγούδι για το συγκεκριμένο διήγημα προετοιμάζοντας τους αναγνώστες για αυτό που θα ακολουθήσει.

Γράψτε ένα μικρό ποίημα ή ένα haiku για έναν χαρακτήρα του διηγήματος που θα δίνει έμφαση σε ένα-δυο χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του.

Σχεδιάστε τα σκηνικά του διηγήματος με τη μορφή διαγράμματος ώστε να φαίνεται η σταδιακή εξέλιξη των σκηνών. Μπορείτε να εισάγεται μικρά επεξηγηματικά κείμενα.

Δημιουργήστε ένα σλόγκαν για να διαφημίσετε το διήγημα αυτό στο σχολείο σας. Συνδυάστε το με μία αφίσα (απεικονίζοντας κεντρικά πρόσωπα, γεγονότα ή αντικείμενα).

«Τι θα συνέβαινε αν...» Ξαναγράψτε κάποιες σκηνές του διηγήματος ώστε να εξελιχθεί διαφορετικά η ιστορία.

Αναπαραστήσετε σε χαρτί μέτρου την εξέλιξη της ιστορίας χρησιμοποιώντας φωτογραφίες από περιοδικά ή από δικά σας σχέδια. Εισάγεται σημαντικές φράσεις ή γεγονότα.

Ανακαλύψτε από γνωστές μελωδίες ή ήχους εκείνες που θα ταίριαζαν να εισαχθούν ως μουσικό χαλί στις διαφορετικές σκηνές του διηγήματος.

Επιλέξτε ένα απόσπασμα από το διήγημα και διαβάστε το σε ένα συμμαθητή σας. Στη συνέχεια αφηγηθείτε προφορικά το απόσπασμα εμπλουτίζοντάς το με δικά σας στοιχεία.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

(TOMLINSON, 2003 ΣΤΟ ΠΑΠΠΑ, 2013)

Ως προς τη μαθησιακή ετοιμότητα:

- Χρήση οπτικοακουστικού υλικού, γνωστικών χαρτών,
- Πολύ συχνές επαναλήψεις πληροφοριών
- Διδασκαλία με χρήση μνημοτεχνικών
- Επεξήγηση βασικού λεξιλογίου & όρων του μαθήματος
- Διδασκαλία στρατηγικών μάθησης και μεταγνωστικών ικανοτήτων
- Χρήση συμβολαίου εργασίας

Ως προς τα ενδιαφέροντα:

- Δημιουργία κέντρων ενδιαφερόντων
- Ερωτήσεις μαθητών ως οδηγός διδασκαλίας και επιλογής υλικού
- Χρήση παραδειγμάτων βασισμένων στα ενδιαφέροντα των παιδιών

Ως προς το μαθησιακό προφίλ:

- Παρουσίαση με πολυαισθητηριακό τρόπο
- Χρήση παραδειγμάτων όλων των τύπων νοημοσύνης
- Παροχή χρόνου πριν την απάντηση
- Σύνδεση της προηγούμενης με τη νέα γνώση

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΤΟΙΗΜΕΝΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

(TOMLINSON, 2003 ΣΤΟ ΠΑΠΠΑ, 2013)

Ως προς τη μαθησιακή ετοιμότητα

- Διαβαθμισμένες δραστηριότητες
- Σαφείς οδηγίες
- Ευέλικτες ομάδες εργασίας
- Κριτήρια αξιολόγησης σε σχέση τόσο με την προσωπική πρόοδο όσο και με το επίπεδο της τάξης
- Μικρά εργαστήρια υποστήριξης

Ως προς τα ενδιαφέροντα:

- Εμπλοκή των μαθητών/τριων στον σχεδιασμό και την επιλογή δραστηριοτήτων
- Δημιουργία ομάδων με κοινά ενδιαφέροντα γλώσσα των μαθητών

Ως προς το μαθησιακό προφίλ

- Πολλαπλές επιλογές δραστηριοτήτων
- Ενθάρρυνση των παιδιών να εργαστούν αποτελεσματικά τόσο ομαδικά όσο και ανεξάρτητα

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ

Ως προς τη μαθησιακή ετοιμότητα:

- Εργασίες διαβαθμισμένης δυσκολίας
- Συμπύκνωση των εργασιών με επικέντρωση στις βασικές έννοιες & δεξιότητες
- Διαφοροποίηση των εργασιών για χρήση μικρότερης μνήμης εργασίας

Ως προς τα ενδιαφέροντα:

- Παροχή επιλογών
- Χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- Ευκαιρίες ανάπτυξης ανεξάρτητων ερευνών από τους μαθητές

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ (2): ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

- **Λεκτική/Γλωσσική:** Έκθεση βιβλίου, διαφημιστικό φυλλάδιο, ημερολόγια, συνέντευξη, περιγραφή, ποίημα, εφημερίδα, περιοδικό, ραδιοφωνικό δελτίο, μήνυμα, συνταγή, σταυρόλεξο, αφήγηση...
- **Οπτική/χωρική:** κινούμενα σχέδια, παιχνίδια γνώσεων, γνωστικό χάρτη, διάγραμμα, ταινία ...
- **Λογικο-Μαθηματική:** παζλ, χρονοδιάγραμμα, λίστες ελέγχου, χάρτη, βιβλιογραφία, γραφήματα, στατιστικά στοιχεία
- **Κινησθητική:** δραματοποίηση, παντομίμα, παρουσίαση, παιχνίδι με κάρτες, παζλ, χορός...
- **Μουσική:** τραγούδι, ταινία, ρυθμικά μοτίβα, υπόκρουση...
- **Διαπροσωπική:** συνέντευξη, έρευνα, συζήτηση, συμβουλή...
- **Ενδοπροσωπική:** συμβουλή, αυτοαξιολόγηση...
- **Φυσιοκρατική:** συλλογή, παρατήρηση, λεύκωμα, πρόχειρο τετράδιο, δημιουργία μοντέλου...

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Διαφοροποίηση περιεχομένου (πώς θα παρουσιάσουμε το τι θα διδαχθεί)

Π.χ Εισαγωγή νέου λεξιλογίου

Χρησιμοποιούμε ποικίλους τρόπους για την παρουσίαση της νέας ύλης:

Π.χ. Στον κύκλο:

1. Τραγούδι / βίντεο (https://www.youtube.com/watch?v=P7kyL1H_IUE)

2. Εικόνες που συνοδεύονται με λέξεις

3. Παραμύθι

4. Μαγική τσάντα: ο/η εκπαιδευτικός βγάζει από μέσα πραγματικά αντικείμενα ή εικόνες και τα ονομάζει.

Ικανοποιούμε μαθησιακό επίπεδο, ενδιαφέροντα και μαθησιακό στυλ!

Β. Επεξεργασία-Διαδικασία

Χρησιμοποιούμε διαφοροποιημένες δραστηριότητες για την επεξεργασία -κατανόηση της νέας ύλης.

Παραδείγματα δραστηριοτήτων:

- **Ασκήσεις μνήμης για ανάκληση λεξιλογίου.** Τοποθετούμε 6 εικόνες και αφαιρούμε τη μία. Τα παιδιά αναφέρουν ποιά εικόνα λείπει. Εναλλακτικά τοποθετούμε 4 ή 8 εικόνες.
- **Ρυθμική επανάληψη προφορικών εκφράσεων.** Σε κύκλο τα παιδιά επαναλαμβάνουν τις φράσεις το ένα μετά το άλλο -σαν τηλέφωνο. Προσφέρεται για παιδιά με λιγότερη αυτοπεποίθηση.
- **Ταχυδρόμος -εικόνα.** Ένα παιδί παριστάνει τον ταχυδρόμο και δίνει μία εικόνα σε ένα άλλο παιδί. Αυτό αναφέρει τι βλέπει ή λέει μια πρόταση.
- **Παρατηρητικότητα.** Τα παιδιά απαντούν σε ερωτήσεις για το περιεχόμενο μιας εικόνας την οποία εμείς έχουμε κρύψει.

Ικανοποιούμε μαθησιακό επίπεδο, ενδιαφέροντα και μαθησιακό στυλ!

Γ. Τελικό προϊόν

- Δίνουμε διάφορες επιλογές για να παρουσιάσει ο μαθητής το τι έχει κατακτήσει - κατανοήσει.

Παραδείγματα:

- Δημιουργία παραμυθιού σε ομάδες (εικονογράφηση -αναδιήγηση).
- Κατασκευές -χειροτεχνίες (παρουσιάζουν τι έφτιαξαν -ο εκπαιδευτικός μπορεί να γράψει).
- Διάλογοι μεταξύ παιδιών και παιδιών-εκπαιδευτικού.
- Παντομίμα -κίνηση σε ομάδες.
- Ομάδα παιδιών τραγουδά, ενώ άλλη ομάδα ακολουθεί το τραγούδι με εικόνες.

Ικανοποιούμε μαθησιακό επίπεδο, ενδιαφέροντα και μαθησιακό στυλ!

Επιλέγουν και περιγράφουν ένα πρόσωπο δικής τους επιλογής

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ (και από τα τρία επίπεδα γνώσεων)

- **Ενδιαφέροντα:** Τα παιδιά επιλέγουν πρόσωπα της «δικής τους προτίμησης» για να τα περιγράψουν, μέσα για να εργαστούν (π.χ. εργασία στον Ηλεκτρονικό Υπολογιστή), περιβάλλον για να εργαστούν (ατομικά, στην ομάδα)
- **Κανάλι μάθησης:** Σχεδιάζονται δραστηριότητες: για **ακουστικούς τύπους** (όπως συζήτηση, μεγαλόφωνη ανάγνωση), για **οπτικούς τύπους** (με τη χρήση φωτογραφιών, εικόνων, σημειώσεων, πινάκων), **απτικών/κιναισθητικούς τύπους** (με τη χρήση αντικειμένων, τον πειραματισμό με διάφορα υλικά)
- **Γνωστικό στυλ:** Σχεδιάζονται δομημένες δραστηριότητες που αντιστοιχούν στην **συγκλίνουσα σκέψη** (όπως μελέτη δοσμένου «ΟΔΗΓΟΥ ΓΙΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣΩΠΟΥ») και δημιουργικές δραστηριότητες που αντιστοιχούν στην **αποκλίνουσα σκέψη** (όπως δημιουργία «ΟΔΗΓΟΥ ΓΙΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣΩΠΟΥ»)
- **Τύπος νοημοσύνης:** Σχεδιάζονται δραστηριότητες για παιδιά με γλωσσική νοημοσύνη (συζήτηση, γράψιμο,...), λογικομαθηματική νοημοσύνη (κωδικοποίηση σημείων), οπτική/χωρική νοημοσύνη (ζωγραφική), μουσική νοημοσύνη (μουσική επένδυση), διαπροσωπική νοημοσύνη (ομαδική εργασία), ενδοπροσωπική νοημοσύνη (σιωπηρή εργασία)

Βιβλιογραφία

Alenuma-Nimoh, S. J. (2012) Taking Multicultural Education to the Next Level: An Introduction to Differentiated-Multicultural Instruction. *The Journal of Multiculturalism in Education*, (8)1, 1-17.

Βαλιαντή, Σ. Νεοφύτου, Λ., Χατζησωτηρίου, Χ. (2020). ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ DIFFERENTIATED INSTRUCTION AND INTERCULTURAL EDUCATION. TWO PARALLEL APPROACHES TOWARDS SOCIAL JUSTICE AND INCLUSION. *Επιστήμες Αγωγής*, 1, 129-148

Βαλιαντή, Σ. (2013) Αποτελεσματική διδασκαλία σε τάξεις μικτής ικανότητας μέσω της διαφοροποίησης της διδασκαλίας: από τη θεωρία στην πράξη. Στο "Διαφοροποιημένη διδασκαλία: Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικές πρακτικές" Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο

Bearne, E. (Ed.). (1996). *Differentiation and diversity in the primary school*. London: Routledge

Banks, J. A. (2010) Multicultural Education: Characteristics and Goals. In J. A. Banks & C. A. M. Banks, (Eds.). *Multicultural Education: Issues and Perspectives* (7th ed). NJ: John Wiley & Sons, Inc.

Hall, T. E., Cohen, N., Vue, G., & Ganley, P. (2015). Addressing learning disabilities with UDL and technology: Strategic Reader. *Learning Disability Quarterly*, 38(2), 72–83. doi:10.1177/0731948714544375

Λαζαρίδου, Μ. Διαφοροποιημένη Διδασκαλία Τι, Πως, Γιατί. Παρουσίαση.

Νεοφύτου, Λ. & Βαλιαντή, Σ. (2015) Διαφοροποίηση διδασκαλίας: Η ανθρωποκεντρική και ανθρωποπλαστική παιδαγωγική πρόταση. *Δελτίο Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου*.

Tomlinson, C. A. (2000) *Differentiation of Instruction in the Elementary Grades*. ERIC Digest. ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education.

Tomlinson, C. A. & Imbeau, M. B. (2010) *Leading and managing a differentiated classroom*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

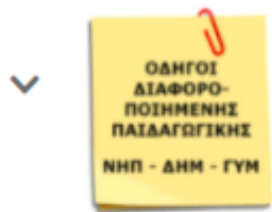
Φιλιππάτου, Δ. (Παρουσίαση). Διαφοροποίηση της διδασκαλίας σε τάξεις μικτών ικανοτήτων. Πρόγραμμα UNISEF. Επιμορφωτικό πρόγραμμα για Εκπαιδευτικούς που εμπλέκονται στην εκπαίδευση παιδιών προσφύγων.

Χατζηλουκά - Μαυρή, Ε. (2007). Γλωσσικό μάθημα στο *Διδασκαλία σε τάξεις μικτής ικανότητας* Πρακτικά 8ου Συνεδρίου Λευκωσία (51-62). Λευκωσία: Εκπαιδευτικός όμιλος Κύπρου. Ανακτήθηκε 20 Απριλίου 2021 από http://www.eokcy.org/data/uploads/docs/praktika/praktika_8ou_synedriou.pdf

http://iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Monades/A_Kyklos/Diapolitismiki/2019/04_10_2019/odigos_ekpaideftikou_a_tomos_proxoliki.pdf

<https://www.living-democracy.com/el/>

Εισαγωγικές έννοιες στη Διαφοροποιημένη Διδασκαλία <https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/book/view.php?id=1214&chapterid=29>

1.1. Νέο Σχολείο - Οδηγοί Διαφοροποιημένης Παιδαγωγικής

1.2. Διαφοροποίηση για τις μαθησιακές δυσκολίες

1.3. Διαφοροποίηση ανά Αναπηρία

ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ: Οδηγός Προσαρμογής των Αναλυτικών Προγραμμάτων (2003)

<http://iep.edu.gr/el/link-eniaia1/diaforopoiisi>

<https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/book/tool/print/index.php?id=1214>
παραδείγματα και στρατηγικές

“Logic will get you from A to Z;
Imagination
will get you
everywhere.”

-Albert Einstein

